

תלויה מתרת בהם (אפילו אם הם עמוקים עשרה¹⁰³ ואפילו הם בכרמלית) לפי שבקיעת הרכיבים מעקבת מלומר גודר אחית וכן אם יבשו המים אין מחיצה תלויה מתרת שם מעקשו¹⁰⁴ שאין מחיצה תלויה מתרת ביבשה אפילו בחרין עמוק כמ"ש¹⁰⁵:

מזו הו"ו ב' גזחטראות זו למעלה מזו¹⁰⁶ בין אם עומדות תוך ה' מפחים זו לזו בין יש ביניהן גובה יותר מעשר אמות¹⁰⁷ ועשו לעלוונה המחיצה והגנב ולא עשו לתחתונה ובשבת זורקין בני התחתונה דלי שלחם על מחיצות העלוונה ויורד לנגב ומשלשל ומושך ועולה¹⁰⁸ כגון שזו משוכה מכנגד זו מעט¹⁰⁹ ואינה תחתיה ממש הרי שתייהם אסורות למלאות עד שיערכו מפני שרשות שתייהן שולמת שם¹¹⁰.

ובגון שעשו אותה מחיצה בשותפות¹¹¹ אבל אם העלוונה עשתה המחיצה לבדה אין התחתונה אוסרת עליה אפילו היא רגילה להשתמש בה גם בחול כיון שמשתמשת בה שלא כדון¹¹².

וכן אם עשו לתחתונה ולא עשו לעלוונה אין העלוונה אוסרת עליה אלא אם כן עשתה עמה בשותפות¹¹³ ואם עשו בשתייהן אפילו עשו ככל אחד בשותפות (ומכל מקום כל אחת משתמשת בשלה¹¹⁴) (וצריך עיון מעמא רגילי דעת¹¹⁵) אין אחת אוסרת על הכרתה¹¹⁶ ומה שעשאהו בשותפות הוא מאיזה טעם אחר¹¹⁷:

י"ז וכל זה כשזו אינה משוכה מכנגד זו אלא מעט¹¹⁸ דהיינו פחות מד' מפחים¹¹⁹ אבל אם משוכה מכנגד ר' מפחים בין שעשו לעלוונה ולא לתחתונה בין שעשו לתחתונה ולא לעלוונה מותרות שניהם למלאות בלי עירוב ואין אותה שאין בה אוסרת על אותה שיש בה לפי שכיון שהיא משוכה מכנגד ר' מפחים כרוחב הרי אינה יכולה להשתמש בה אלא ע"י זריקה הרלי לאויר כרוחב ר' מפחים¹²⁰ ואין אדם אוסר על הכוירו דרך אויר כרוחב כמ"ש¹²¹ שיע"י¹²² לפי שתשמש שעל ידי זריקה באויר ר' מפחים כרוחב אינו חשוב תשמיש כלל:

שנו דין אמת המים העוברת בחצר וכו' ד' סעיפים:

א אמת המים העוברת בחצר¹²³ עמוקה ה' מפחים ורחבה ר"ב אין ממלאים הימנה אלא אם כן עשה עליה לרחבה מחיצה גבוה ה' בכניסתה וכיצאתה¹²⁴ ויהיה מפה ממנה משוקע במים ואם היתה המחיצה כולה יורדת בתוך המים צריך שיהא מפה ממנה וינא

צח אף שאין נוח להחליק בהם, ולכן לא הוי רח"ו, כדלעיל
ס"ו שמה סמ"ג, מ"מ אין צורך דר"ר כדי לבטל גוד
 אחית. ע"י ק"א ס"ק ג.
צט הנחות מייטנות הלי שבת פמ"ז אות ד בשם רבינו
 שמשון רמ"א ס"ה.
ק ראה לעיל ס"י וס"ב.
קא משנה עירובין פ"ג ב' מור ושילוע ס"ה.
קב רש"י שם פ"ה, א ד"ה בסמוכה. מור ושילוע שם.
קג רש"י שם פ"ה, ב ד"ה ב' גזחטראות, לישת רב שם.
קד רש"י שם. מור ושילוע שם.
קה ראה גם לקמן ס"ה שעב מ"ח תע"ג.
קו רב ששת שם פ"ה, א. מור ושילוע שם.
קז גמרא שם (ש"ד ר"ן גול). מ"א ס"ק יח.
קח מור ושילוע שם.

קט מ"א ס"ק יח.
קי שבגמרא שם, וברש"י שם ד"ה גלוי גלוי רעתה.
קיב גמרא שם. מור ושילוע שם.
קיג כ"י ד"ה גמ"ש וכן שם פ"ה, א. מור ושילוע שם.
קיד גמרא שם פ"ה, א. מור ושילוע שם.
קטו ב"ה ד"ה הוי שתייהן. ס"ה ס"ק ג. מ"א ס"ק יח.
קטז סעיף ג.

סימן שנו

- א** תוספת עירובין שם פ"ג, א. מור ושילוע ס"א.
- ב** ברייתא שם. מור ושילוע שם.
- ג** משנה שם. מור ושילוע שם.

הלכות עירובין שנו

תשט

למעלה מן המים כדי לחלוק בין המים שבחוץ שהם כרמלית למים שכפנים^ה לפי שכוין שהאמה אינה מתעקבת בחצר אלא עוברת מצד לצד אינה במלה לגבי החצר והולקת רשות לעצמה^ו הואיל והיא עמוקה עשרה ורחבה ד' שווה שיעור חילוק רשויות זו מזו^ז וכיון שאינה במילה לחצר הרי היא כרמלית בחצר כמו שהיא כרמלית קודם כניסתה לחצר ואחר יציאתה ממנה^ח ולכן צריך לעשות לה מחיצות המפסיקות בין המים שבחצר להמים שבחוץ^ט.

ואע"פ שאעפ"כ הם מחוברים תחת המחיצה או על גבה אין בכך כלום^י שהקילו חכמים במים להיות מחיצה תלויה מועלת בהם משום גוד אחיזת^{יא} כמו שנתבאר בסמ"ק שצ"ה^{יב} ומכל מקום כותל החצר שעובר שם עליהם אינו מועיל כלום אף אם היה משוקע במים טפח^{יג} לפי שלא הקילו במים אלא במחיצה הנעשית לשם המים^{יד} כדי להתיר הטלטול בהם^{טו} כמו שנתבאר שם:

ב אבל בחצר עצמה מותר לטלטל אפילו לא עשה מחיצות לאמה שבתוכה והרי האמה היא כרמלית אף על פי כן אינה אוסרת את החצר אע"פ שהן פרוצות זו לזו במילואן ואין ביניהן מחיצה לפי שתפירת האמה עצמה נעשית מחיצה בין המים שבה ובין החצר שהרי היא עמוקה עשרה וכל חריץ שהוא עמוק עשרה נדון משום מחיצה^{טז} ואפילו אם אינה עמוקה עשרה בשפתה אלא בשיפוע אם השיפוע מתלקט עמוק עשרה מתוך ד' אמות נדון משום מחיצה אבל אם מתלקט כן מתוך יותר מר' אמות אינה נדון כמחיצה^{יז} כמי"ש בסמ"ק שפ"ה^{יח} וכשהוא נדון משום מחיצה לחצר מותר לטלטל בה אפילו נפרץ כותל החצר ברוחב האמה בכניסתה ויציאתה ופרצה זו היא יותר מ' אמות שהיא אוסרת את החצר אם לא חפירת האמה שבה שנידונה לה כמחיצה והרי יש לה ד' מחיצות מצד האמה מכאן וד' מחיצות מצד האמה מכאן^{יט}:

ג אם התחיל לעשות המחיצה אצל השפה מכל צד לרוחב האמה ולא חיבר אותה באמצע^כ רחבה והניח מקום פנוי באמצעות המחיצה של כניסה ויציאה כדי שיהיו המים נכנסים ויוצאים דרך שם^{כא} אם אין שם ביניהם ג' טפחים מותר משום לבדו ואם יש ביניהם ג' טפחים אסור ואם הנקבים שהאמה נכנסת ויוצאת בהם אינם רחבים ג' טפחים אפילו מחיצה א"צ שהרי הם כסתומים לגמרי משום לבדו^{כב}:

פ"ח סוף ס"ו בשם ר"ח (גם כשהמחיצה שקועה במים מפה רק שאינה מגעת עד הקרקע).

יב סעף א וסעף י.

יג פיר מנרים אשל אברום ס"ק ב.

יד רש"י שם ר"ח עשו לה מ"ז ס"ק א. מ"א ס"ק ב.

טו רש"י שם פה, א ד"ה גלויי. מוכח מן, א ד"ה כן מתוך.

טז וראה גם לעיל סי' ששנ ס"י.

יז דאבי"ד דהל' שבת פמ"ו ד"כ. מ"א ס"ק ב.

יח מ"ז ס"א.

יט מ"ז ס"א.

כ רבנא עירובין פו, ב. רש"י שם ד"ה אפנה. מור וש"ע

כא ס"א.

כב כ"ח ד"ה גמ"ש ואם התחיל מ"ז ס"ג.

כג ריב"ז עירובין פג, א ד"ה אמת. רמ"א ס"א.

ד ר"ף שם. רא"ש עירובין פ"ח ס"ח (שצ"ל כמו כבוד דלקמן סי' ששנ ס"א). רוב"ש הל' שבת פמ"ו ה"ג. מור וש"ע שם.

ה רש"י שם ד"ה עשו לה כניסיה. רא"ש שם. ב"י ד"ה

אמת המים. מ"ז ס"ק א. מ"א ס"ק ג.

ו ראב"ד דהל' שבת פמ"ו ה"ב. רמב"א עירובין יב, ב ד"ה

והא דפרקין. מ"ז ומ"ז ס"ק ה. ב"י כסוף הסמ"ק. משא"כ

בלשון ים דלקמן ס"ד.

ז רש"י שם פו, א ד"ה שלא היה. מ"ז ומ"א ס"ק א.

ח ראה לעיל סי' ששנ. ק"א ס"ק ב, דהיינו גם אם מתוין

לחצר כמחיצותיה נבחרות^א.

ט מ"ז שם וס"ק ד. מ"א ס"ק ג. וכרמלית סי' ששנ ס"י

תש"ג.

י ראה גם לקמן סי' ששנ ס"א. סי' תב ס"א.

יא רש"י פו, א ד"ה בין מתוך אוננו (לענין בור דלקמן סי'

ששנ ס"א. כשאין המחיצה נוגעת במים). רא"ש עירובין

הלכות עירובין שורשנו

ך חצר שנפרצה ולשון ים עובר על הפרצה¹⁰ אם לא נפרצה במילואה¹¹ ואין כפירצה יותר מעשר אמות שפירצה זו אינה אוסרת החצר מלמלטל בה מפני שהוא לה כפתח¹² כמ"ש בס"י שם"ב¹³ מותר למלאת מהלשון שנכנס בה ולהכניס המים לבית ואע"פ שעמקו עשרה ורחבו ד' אינו חולק רשות לעצמו שכיון שנכנס החצר ואינו יוצא ממנו הרי הוא כבור שבחצר ומחיצות החצר מתירות אותו ואינו נאסר מחמת שפרוץ לים שהוא כרמלית¹⁴. אבל אם נפרצה במילואה או שיש כפירצה יותר מעשרה אסור למלאת ממנו לחצר כיון שאין מחיצה על גבוי בניו לבין המים שבחצר שהרי שם נפרצה החצר במילואה או יותר מעשר¹⁵ וצריך להזהיר לרבים שנכשלים בזה במקומות שגהר מהלך סמוך לחצרות¹⁶.

אבל בחצר עצמה מותר למלטל אם הלשון הוא עמוק עשרה¹⁷ מתוך ד' אמות¹⁸ שהוא נחשב למחיצה וכגון שהוא רחוק משפת הים או שגידודיו גבוהים ביותר בענין שאין לחוש בו שמא יעלה הים שירטון ויתמעט עמקו מעשרה וימלטלו בחצר כבתחלה¹⁹ כמ"ש בס"י שם"ג²⁰.

ואם במקום שנפרץ כותל החצר נשארו שם למטה גידודין גבוהים עשרה והמים מכסים אותם מותר למלאת ממנו מים לחצר אבל אסור להכניסם לבית²¹ אלא אם כן עשו לו מחיצה גבוהה עשרה על המים מפני שהגידודים המכוסים במים חשובים מחיצה לגבי החצר אבל לא לגבי הבית²² לפי שבחצר פעמים שהם ניכרים ונראים כשהמים שוקעים אבל בבית אין ניכרים ונראים לעולם²³ ולכן אסור למלטל שום דבר מהצר לבית²⁴ אם אין הלשון עמוק עשרה:

לשון דיני חצר מארבע אמות וביב ובו ח' סעיפים:

א חצר שהיא פחותה מד' אמות^א על ד' אמות^ב וסמוכה לרשות הרבים^ג אין שופכין לתוכה מים בשבת כימות החמה^ד שכיון שאין בה ד' אמות אין סאתים מים שאדם הגיל להשתמש בכל יום^ה ראויים ליבלע בה^ו והרי זה כאלו שופכן לרשות הרבים.

ואף על פי שאין בשפיכה זו שמהצר לרשות הרבים איסור של תורה (אם אינו שופכן סמוך לרשות הרבים ממש אלא ברחוק מעט בענין שיציאתן לרשות הרבים היא מאליהן^א

כג ברייתא שם יב, א. מור ושילע ס"ב.
 כד רש"י שם ד"ה שנכנס. מור ושילע שם.
 כה משנה עירובין מ"ג ב. לבוש ס"ב.
 כו סעיף יח.
 כז ראב"ד הל' שבת פמ"ו ה"ב. ד"ה ר"א עירובין יב, ב ד"ה הוא הפקדון. ב"י במוקד הסימן. ח"א זמ"ז ס"ק ד.
 כח ראב"ד שם. מ"א ס"ק ו.
 כט מ"ז מוק"ס ק"ד.
 ל ר"ח בתוסי' עירובין שם ד"ה הכא. רא"ש עירובין פ"א סמ"י בשם רשב"ם. ח"א שם. וראה לקמן סי' שסג סמ"ד דמוקדוק למחיצה ובעיני.
 לא כרמלית ס"ב.
 לב תוס' שם. מ"א שם.
 לג מעוף לה.
 לד גמרא שם יב, ע"ב. לפירושו רש"י שם ד"ה האית. וזכ"ל דעת התוס' והרא"ש שם. מור ושילע שם.

לה לבוש ס"ב.
 לו רא"ש שם. מ"א ס"ק ה.
 לז תוס' ד"ה שם.
סימן שני
 א תוס' שם פ"ח, א. מור ושילע ס"א. וראה גם לקמן סי' ששנ.
 ב רש"י שם ע"ב ד"ה דארץ. רא"ש שם פ"ח ס"ט. מור ושילע שם.
 ג כרמלית ס"ז וש"נ.
 ד כרמלית ס"ג וש"נ.
 ה גמרא שם.
 ו רב זרדא שם ע"ב. רש"י שם ד"ה תיבני. וברמקאן ס"ה.
 ז רש"י במשנה שם ד"ה שופכין. ועי' שם עוד בד"ה לא יפוך (סמוך לציאתו). וראה גם עבודת הקדש שער ג רס"ו: סמוך לציאתה.